

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องสมรรถนะอันพึงประสงค์ของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ
2. สมรรถนะการปฏิบัติงานที่จำเป็นของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ
3. สภาพปัญหาของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ

1. บทบาทหน้าที่ของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ
 บทบาทหน้าที่ของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1) บทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน มีดังต่อไปนี้ คือ
  - 1.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.2 ส่งเสริมการรู้หนังสือ
  - 1.3 การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
  - 1.4 กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
  - 1.5 การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
  - 1.6 การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย

ตาราง 1 บทบาท หน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1. สํารวจข้อมูล
- ระดับประถม	2. ประชาสัมพันธ์
- ระดับม.ต้น	3. รับสมัคร
- ระดับม.ปลาย	3.1 แนะนำ
	3.2 ขึ้นทะเบียน
	3.3 เทียบโอนความรู้และประสบการณ์
	อิสลามศึกษา และอื่น ๆ

ตาราง 1 (ต่อ)

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
	3.4 ปรับพื้นฐาน
	3.5 ลงทะเบียน
	4. กระบวนการจัดการเรียนรู้
	- ปฐมนิเทศ
	- วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อพิจารณาความยากง่าย
	ของเนื้อหาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เช่นให้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ วิทยากรสอน เสริม และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) การจัดกิจกรรม คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น (จัดทำแผนการเรียนรู้ร่วมกับครู ผู้เรียน โต๊ะครู โดยการบูรณาการอิสลามศึกษา)
	5. จัดทำแผนการเรียนรู้ รายสัปดาห์ / รายภาค (พบกลุ่ม / ตนเอง / ชั้นเรียน / อื่น ๆ)
	6. จัดกระบวนการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ กำหนด - บันทึกหลังการสอน / - วิจัยชั้นเรียน
	7. วัดและประเมินผล ก่อน – เรียน – หลัง / ประเมินกิจกรรม กพช. / คุณธรรม จริยธรรม
	8. วัดและประเมินผลปลายภาคเรียน
	9. เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ (NT)
	10. รวบรวมหลักฐานส่งสถานศึกษา
	11. สรุปรายงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตาราง 2 บทบาท หน้าที่ด้านกิจกรรมส่งเสริมการรู้หนังสือ

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
ส่งเสริมการรู้หนังสือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจข้อมูล 2. ประชาสัมพันธ์ 3. รับสมัคร / แนะนำ 4. ขออนุญาตจัดการเรียนการสอน 5. วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ 6. จัดการเรียนการสอน 7. วัดผลและประเมินผล 8. รายงานผล

ตาราง 3 บทบาท หน้าที่ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการและสรรหาวิทยากรที่เหมาะสม 2. ขออนุญาตจัดการเรียนการสอน 3. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับไ้ะครู / ผู้เรียน / วิทยากร / ผู้เกี่ยวข้อง 4. จัดหาสื่อและอุปกรณ์ 5. กำกับจัดการเรียนการสอนทักษะอาชีพและพัฒนาอาชีพต่อเนื่องตามที่กำหนด 6. ติดตามและประเมินผล 7. รวบรวมหลักฐานและสรุปรายงานการดำเนินงานเพื่อนำไปเผยแพร่ต่อไป

ตาราง 4 บทบาท หน้าที่ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการ / ศึกษาสภาพปัญหาของผู้เรียน 2. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับโต๊ะครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง 3. จัดทำหลักสูตรและออกแบบการจัดกิจกรรม 4. ขออนุญาตจัดกิจกรรม 5. ประสานวิทยากร / ผู้เกี่ยวข้อง 6. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เช่น ใบความรู้ ใบงาน ฯลฯ 7. จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตตามแผนการเรียนรู้ 8. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล 9. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

ตาราง 5 บทบาท หน้าที่ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจความต้องการ / ศึกษาสภาพปัญหาของผู้เรียน 2. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับโต๊ะครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง 3. จัดทำหลักสูตรและออกแบบการจัดกิจกรรม 4. ขออนุญาตจัดกิจกรรม 5. ประสานวิทยากร / ผู้เกี่ยวข้อง 6. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เช่น ใบความรู้ ใบงาน ฯลฯ 7. จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนตามแผนการเรียนรู้ 8. นิเทศ ติดตาม และประเมินผล 9. สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผลให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง

ตาราง 6 บทบาท หน้าที่ด้านการศึกษาตามอัยยาศัย

งาน / กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
การจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัยยาศัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานงานกับโต๊ะครูเพื่อจัดหาสถานที่เป็นศูนย์บริการสื่อ 2. สอบถามความต้องการสื่อร่วมกับโต๊ะครูและผู้รับบริการ 3. จัดหาสื่อและพัฒนาศูนย์บริการสื่อในสถาบันศึกษา ปอเนาะ โดยการจัดซื้อ ขอรับบริจาค หมุนเวียนสื่อ ขอสนับสนุนรณโมบาย กิจกรรมวิทยาศาสตร์เคลื่อนที่ ฯลฯ 4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน <ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการยืม – คืนหนังสือ - จัดนิทรรศการต่าง ๆ - จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น พี่สอนน้อง อ่านหนังสือ สูดยอตนักอ่านแห่งปอเนาะ ฯลฯ 5. ติดตามและประเมินผล 6. รายงานสรุปผลการดำเนินการและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2) บทบาท หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานในสถาบันศึกษาปอเนาะ มีดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 ช่วยโต๊ะครูประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการดำเนินงานของสถาบันศึกษาปอเนาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ
- 2.2 ช่วยดำเนินการด้านธุรการในสถาบันศึกษาปอเนาะ
- 2.3 จัดทำข้อมูลของสถาบันศึกษาปอเนาะ และชุมชนที่อยู่โดยรอบสถาบันศึกษาปอเนาะ
- 2.4 จัดทำแผนปฏิบัติการ กศน. ประจำปีของสถาบันศึกษาปอเนาะ
- 2.5 จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน กศน. ตามที่ต้นสังกัดกำหนด
- 2.6 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและกิจกรรมของสถาบันศึกษาปอเนาะ
- 2.7 ส่งเสริมและปลูกฝังความรักชาติ ศาสนาพระมหากษัตริย์และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- 2.8 แสวงหาความรู้และพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ
- 2.9 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. สมรรถนะการปฏิบัติงานที่จำเป็นของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษา
 ปอเนาะ

ผู้วิจัยนำข้อมูลสมรรถนะการปฏิบัติงานที่จำเป็นของครูอาสาสมัครการศึกษาใน
 โรงเรียนในสถานศึกษาปอเนาะที่ได้ มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นต่อการ
 ปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะ มีรายละเอียด ดังนี้

1) สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าความรู้
 ติดตาม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และ
 นวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ประกอบด้วย 16 ทักษะ คือ

1.1 ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง
 ความสามารถด้านการใช้งานโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการจัดการเรียน
 การสอน คิดค้น ผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

1.2 ทักษะการทำแผนปฏิบัติการและโครงการ หมายถึง ความสามารถด้าน
 การดำเนินงานที่ผ่านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้
 ได้ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจัดสรรทรัพยากร รวมถึงการกำหนดกรอบของเวลา
 ดำเนินการไว้แล้วอย่างชัดเจน

1.3 ทักษะด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบ หมายถึง
 ความสามารถด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ
 วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมี
 ความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน

1.4 ทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถด้าน
 การแก้ปัญหา ค้นหาคำตอบ หรือพัฒนางานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัย
 กระบวนการวิจัยในการดำเนินงาน

1.5 ทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครู หมายถึง ความสามารถด้านการเข้าใจ
 พฤติกรรม ด้านความคิด อารมณ์ และการปฏิบัติของผู้เรียนที่มีความหลากหลายวัยและพื้นฐานความรู้

1.6 ทักษะการประกันคุณภาพ หมายถึง ความสามารถด้านการบริหารจัดการ
 และการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้าง
 ความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการ
 ทางอ้อม ได้แก่ ประชาชน และสังคมโดยรวม

1.7 ทักษะด้านการสื่อสาร และการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถด้านการ
 อธิบาย การถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ผู้สอนต้องการสื่อ เช่น ทักษะการพูด การสื่อสาร
 และการถ่ายทอดความรู้ ทักษะด้านการใช้ภาษาไทย และภาษามลายูถิ่น

1.8 ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หมายถึง ความสามารถด้านการคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง สามารถแยกแยะ และประเมินข้อความได้ถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ

1.9 ทักษะการใฝ่เรียน ใฝ่รู้ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง ความสามารถด้านการค้นคว้า หาความรู้เพื่อพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

1.10 ทักษะการพัฒนาบุคลิกภาพ หมายถึง ความสามารถด้านการปรับปรุงพัฒนาลักษณะท่าทางซึ่งแสดงออกมาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด เช่น การแต่งกายที่เรียบร้อย สุภาพ มีการวางตัวที่ดี เหมาะสมกับการเป็นครูที่ปฏิบัติงานในสถาบันศึกษาปอเนาะ

1.11 ทักษะการประสานงาน การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย หมายถึง ความสามารถด้านการติดต่อประสานงาน และการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

1.12 ทักษะการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม หมายถึง ความสามารถด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความปรองดอง เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือการทำงานเป็นทีมเพื่อหาข้อสรุปในการแก้ปัญหา และยังรวมถึงการเต็มใจช่วยเหลือเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ของส่วนรวม

1.13 ทักษะการมีคุณธรรม/จริยธรรม หมายถึง ความสามารถด้านการมีคุณงามความดีอยู่ในตัว มีคุณลักษณะที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง เช่น ความดี ความงาม ความซื่อสัตย์ ความพอดี ความอดทน ขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

1.14 ทักษะการมีจิตอาสา/จิตสาธารณะ หมายถึง ความสามารถด้านการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ และเสียสละ

1.15 ทักษะการมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล หมายถึง ความสามารถด้านการมองภาพอนาคต วางแผนงานที่ชัดเจน แล้วปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

1.16 ทักษะการปรับตัว หมายถึง ความสามารถด้านการที่บุคคลปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

2) สมรรถนะด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ

2.1 ทักษะการสอน หมายถึง ความสามารถด้านการใช้กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการสอน ขั้นตอนการสอน วิธีการสอน หรือการดำเนินการทางการสอนใดๆ เพื่อช่วยให้การสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การบูรณาการเนื้อหา สาระความรู้ในรายวิชา และเชื่อมโยงอ้างอิงกับความรู้ เนื้อหาสาระในคัมภีร์อัลกุรอาน

2.2 ทักษะการออกแบบกิจกรรม หมายถึง ความสามารถด้านการออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย

2.3 ทักษะการจัดการความรู้ หมายถึง ความสามารถด้านการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถาบันศึกษาปอเนาะซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ และบูรณาการ กับ ความรู้ สาระวิชาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบ

2.4 ทักษะการจัดการชั้นเรียน หมายถึง ความสามารถด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขึ้น

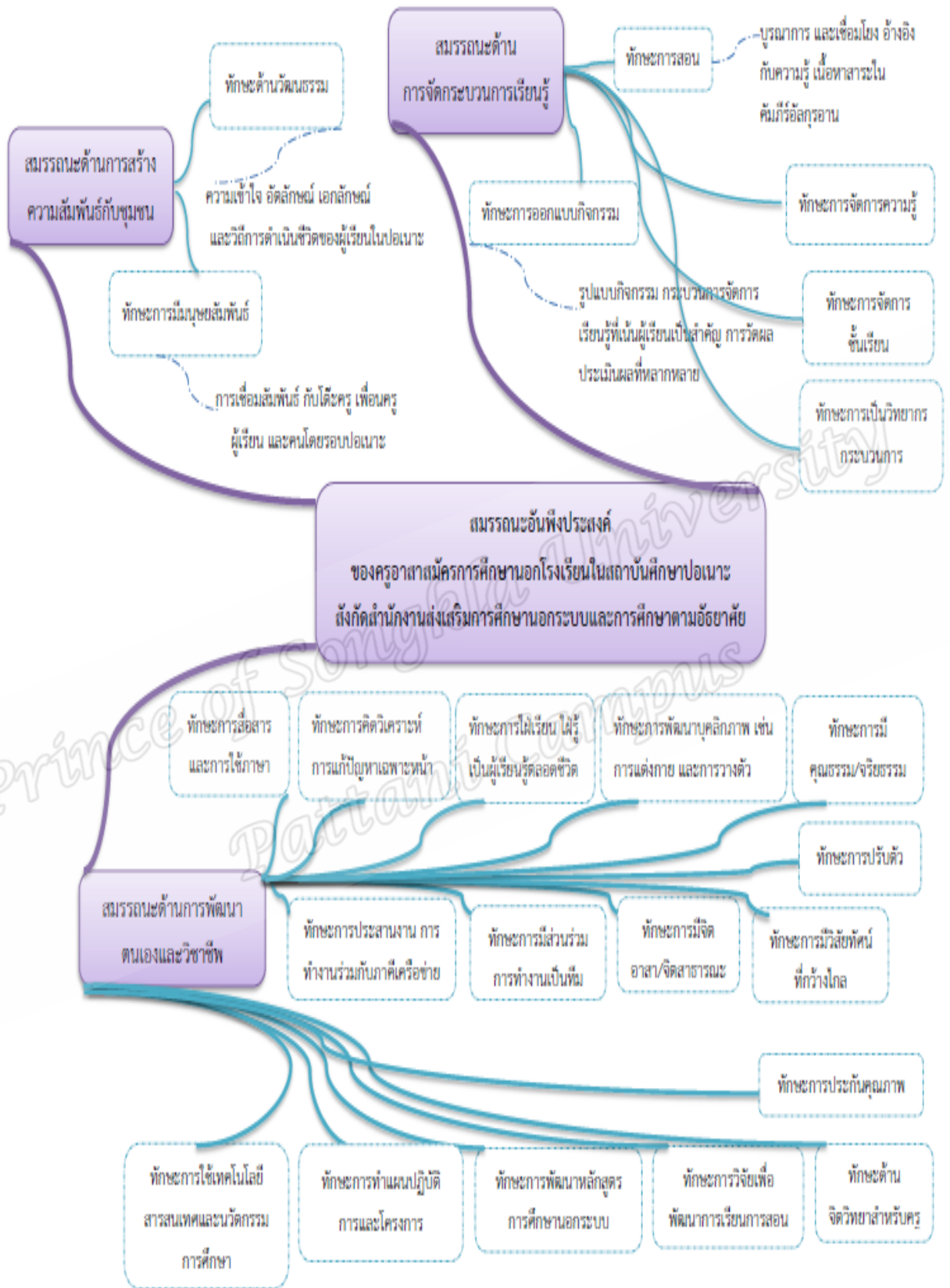
2.5 ทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ หมายถึง ความสามารถด้านการเป็นผู้เอื้ออำนวย จัดสถานการณ์ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือ สนับสนุน และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถคิดหรือตัดสินใจ แลกเปลี่ยน มีส่วนร่วม เกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด และมีประสิทธิภาพ

3) สมรรถนะด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและสร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ทักษะ คือ

3.1 ทักษะด้านวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถด้านความเข้าใจ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ความคิด ความเชื่อ และวิถีการปฏิบัติของผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะซึ่งมีความแตกต่างกัน

3.2 ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถด้านการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างคนที่อยู่ร่วมกัน และการเชื่อมความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน เช่น การเชื่อมสัมพันธ์กับบาบอ เพื่อนครู ผู้เรียน และคนโดยรอบชุมชน

ภาพที่ 3 สมรรถนะอันพึงประสงค์ของครูอาสาสมัครศึกษานอกโรงเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3. สภาพปัญหาของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะ

จากการสัมภาษณ์ครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และโต๊ะครูสถานศึกษาปอเนาะ ผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัญหาของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะที่ได้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ พบว่า สภาพปัญหาของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะสามารถแบ่งได้เป็น 7 ด้าน ดังนี้

1) สภาพปัญหาด้านคุณลักษณะของครูอาสาสมัครการศึกษาในสถานศึกษาปอเนาะ มี 6 ด้าน ประกอบด้วย

1.1 ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรการศึกษานอกระบบ และการเขียนแผนการสอนแบบบูรณาการ

1.2 ขาดทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และคิดเป็น

1.3 พฤติกรรม บุคลิกภาพ และการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม

1.4 ครู 1 คนต้องสอนทุกวิชา ทุกระดับชั้น บวกกับภาระงานอื่นๆ ในสำนักงาน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน จึงทำให้สอนถูกบ้าง ผิดบ้าง

1.5 ครูไม่ได้เรียนจบวุฒิครู ไม่มีคุณวุฒิในวิชาที่สอน และไม่ถนัดในวิชาหลัก เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

1.6 ครูยังขาดการใฝ่รู้ ความทุ่มเท และความรับผิดชอบ

2) สภาพปัญหาด้านผู้เรียน มี 6 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 อ่อนทักษะด้านการพูด การอ่าน การเขียน การสื่อสารภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ และขาดความรู้พื้นฐานของวิชาเรียน

2.2 ไม่กล้าแสดงออก

2.3 มาพบกลุ่มไม่ต่อเนื่อง และออกกลางคัน

2.4 ผู้เรียนมีหลากหลายวัย และมีพื้นฐานความรู้ต่างกัน

2.5 ให้ความสำคัญ สนใจ เน้นการเรียนหลักสูตรของสถานศึกษาปอเนาะ มากกว่าเรียนกศน.

2.6 ผู้เรียนมีจำนวนน้อย จำนวนไม่นิ่ง และไม่ได้อยู่ประจำในสถานศึกษาปอเนาะ

3) สภาพปัญหาด้านโต๊ะครู หรือ บาบอเจ้าของสถานศึกษาปอเนาะ มี 2 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา กศน.

3.2 มีความยากลำบากหากต้องติดต่อประสานงานกับครูที่เป็นเพศหญิง และนับถือศาสนาพุทธ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางศาสนา และภาษา

4) สภาพปัญหาด้านสถาบันศึกษาปอเนาะ / อาคารสถานที่ มี 3 ด้าน ประกอบด้วย

4.1 ไม่มีความพร้อมด้านอาคาร โต๊ะ เก้าอี้ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อุปกรณ์อื่นๆที่จำเป็น สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ ค้นคว้าเพิ่มเติม เช่น อินเทอร์เน็ต และห้องสมุด

4.2 มีข้อจำกัดทางศาสนาไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ขัดกับหลักศาสนาได้ เช่น งานวันเกิด เป็นต้น

4.3 ความหลากหลายรูปแบบของสถาบันศึกษาปอเนาะ เช่น สถาบันปอเนาะแบบท่องจำอัลกุรอานอย่างเดียว สถาบันศึกษาปอเนาะแบบเรียนกิตาบ และ สถาบันศึกษาปอเนาะแบบเรียนกิริออาตี

5) สภาพปัญหาด้านเวลาเรียน มี 2 ด้าน ประกอบด้วย

5.1 เวลาเรียนของสถาบันศึกษาปอเนาะไม่สอดคล้องกับเวลาปฏิบัติงานตามเวลาราชการ และปฏิทินเปิด-ปิดภาคเรียนของสถาบันศึกษาปอเนาะกับ กศน.ไม่ตรงกัน

5.2 เวลาที่จะจัดการเรียนการสอน กศน.มีไม่เพียงพอ เนื่องจาก ในแต่ละวันมีตารางการเรียนการสอนวิชาต่างๆตามหลักสูตรของสถาบันศึกษาปอเนาะที่กำหนดไว้แล้ว

6) สภาพปัญหาด้านสำนักงาน กศน. มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

6.1 ให้ความสำคัญกับงานนโยบายอื่นๆ ที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วิถีปฏิบัติ และภาระงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันศึกษาปอเนาะ

6.2 มอบภาระงานให้ครูมากเกินไป

6.3 งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมในสถาบันศึกษาปอเนาะมีจำกัดและไม่ต่อเนื่อง

6.4 การสื่อสารระหว่างผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.กับโต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะไม่ชัดเจน ทำให้แนวทางการทำงานไม่เป็นระบบและไปในทิศทางเดียวกัน และ

7) สภาพปัญหาด้านหลักสูตร คือ

7.1 หลักสูตรการศึกษาจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีสาระการเรียนรู้ซ้ำซ้อน และมีวิชาเรียนมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของนักศึกษาในสถาบันศึกษาปอเนาะ